

Innspill til stortingsmelding om allmennlegetjenesten for fremtiden

NHO Geneo er NHOs landsforening for helsenæring, velferd og oppvekst og består av bransjeforeningene Legemiddelindustrien (LMI) Melanor og Helse og Velferd. Gjennom bransjeforeningen Helse og Velferd representerer vi blant annet små, mellomstore og store ideelle og private virksomheter innen barnevern, heldøgns bemannede omsorgsboliger, hjemmebaserte tjenester, private sykehjem, private sykehus og klinikker, legetjenester, kiropraktikk, arbeidsinkludering, rehabiliteringsvirksomheter, treningssentre og brukerstyrt personlig assistanse. Bransjen Helse og Velferd omfatter litt over 1 442 virksomheter små og større virksomheter, om lag 15 417 årsverk og omsatte for 21.3 mrd. (2023).

En mer effektiv fastlegeordning gjennom gruppeavtaler

Den nåværende organiseringen, der fastleger har individuelle avtaler med kommunene, medfører betydelig administrativt arbeid for den enkelte lege. Dette reduserer tiden legen kan bruke på pasientene og skaper unødvendige hindringer for effektiv drift. Det må åpnes opp for gruppeavtaler hvor legekontorer kan inneha hjemler og eie pasientlistene. Dette vil effektivisere driften, da en felles administrasjon kan håndtere oppgaver som fakturering, bemanning og rapportering. Fastlegen vil dermed få frigjort tid til å prioritere pasientarbeid, noe som også vil bedre pasientbehandlingen. Samling av listeansvar hos legekantorene vil også øke fleksibiliteten i fordeling av arbeidsmengden blant legene. Dersom en lege blir syk eller går av med pensjon, kan et sentralisert listeansvar gjøre det lettere å omfordele pasienter og oppgaver, slik at det ikke oppstår et vakuum i pasientbehandlingen. Dette gir økt robusthet i helsetjenesten. I tillegg vil en slik modell gjøre det enklere for kommunene å forholde seg til færre kontaktpunkter, noe som vil effektivisere tilsyn og kontroll av fastlegepraksisen. Et samlet legekantor kan også lettere ta i bruk kostbart utstyr, ny teknologi og innovative løsninger. Slike tiltak vil bidra til å modernisere helsetjenesten og sikre at fastlegeordningen møter fremtidens krav til effektivitet og pasientsentrerte løsninger. Ved å samle pasientlistene under ett profesjonalisert selskap fremfor å fordele dem på individuelle leger, skapes bedre fleksibilitet i arbeidsfordelingen, gir mer tid til pasientbehandling, og et bedre helhetlig pasienttilbud. For å avlaste fastlegetjenesten, spesielt under stort press, bør pasienter med mindre eller enklere problemstillinger kunne oppsøke private aktører og få dekket en viss andel av kostnadene av staten. Dette vil redusere køene hos fastlegene og frigjøre tid for de som trenger omfattende oppfølging, som pasienter med kroniske eller komplekse lidelser. På denne måten vil fastlegeordningen kunne tilby bedre kontinuitet og kvalitet for de pasientene som trenger det mest.

Tverrfaglighet samarbeid på legekantoret som løft for pasientbehandlingen

Et profesjonisert legekantoret som eier pasientlistene gjennom egne hjemler, vil kunne åpne opp for en bredere legekantoret hvor flere profesjoner er samlet under ett tak og samarbeider tverrfaglig om pasientbehandlingen. Behovet for mer spesialiserte tjenester øker i takt med at befolkningen blir eldre og pasientene får mer komplekse helseutfordringer. Ved å samle ulike faggrupper, som for eksempel sykepleiere, bioingeniører, helsesekretærer, jordmødre og fysikalske behandlere, på ett sted, kan man tilby mer helhetlige tjenester til pasientene. Dette vil både øke kvaliteten på tjenestene og avlaste fastlegene i deres daglige arbeid. Samtidig vil det fremme et tettere samarbeid mellom ulike profesjoner, noe som vil gi pasientene en mer sømløs opplevelse av helsetjenestene. Dette vil gi en bedre koordinering av behandlingen, noe som vil øke pasienttilfredsheten og redusere risikoen for feil eller forsinkelser i oppfølgingen. For kommunen vil dette også bety en mer effektiv forvaltning, da de kan forholde seg til én administrasjon fremfor flere små enkeltpraksiser.

Profesjonsnøytrale takster for optimal ressursutnyttelse

For at et økt tverrfaglig samarbeid skal bli en realitet må det være økonomisk bærekraftig. Fastlegene står i dag overfor en stor arbeidsbelastning, og mange av deres oppgaver kan like godt utføres av annet helsepersonell. Ved å innføre profesjonsnøytrale takster, vil det tillate at andre faggrupper, kan utføre oppgaver under legens tilsyn uten at dette går ut over økonomien til legekantoret. Ved å tilrettelegge for at slike oppgaver kan delegeres på en forsvarlig måte, vil fastlegene få mer tid til å konsentrere seg om medisinskfaglige oppgaver som krever deres spesifikke kompetanse. En slik løsning vil også gjøre det mulig for legekantorene å utnytte sine ressurser bedre og samtidig sikre at pasientene får tilgang til helsetjenester på en raskere og mer helhetlig måte. Profesjonsnøytrale takster vil dermed understøtte en tverrfaglig tilnærming uten at det går ut over pasientkvalitet og økonomien i driften.

Økt rekruttering gjennom flere LIS1-stillinger hos private aktører

En kritisk utfordring i dagens system er mangelen på LIS1-stillinger (leger i spesialisering). Dette medfører at mange nyutdannede leger må vente i lang tid før de kan begynne sin spesialistutdanning. Vi mener at private aktører kan spille en viktig rolle i å løse dette problemet. Ved å åpne opp for at private aktører kan tilby LIS1-stillinger, vil man kunne avlaste det offentlige systemet og sikre at flere leger kommer raskere gjennom spesialisingsløpet. Private legekantorer med egen administrasjon vil også ha bedre kapasitet til å gi LIS1-leger den nødvendige veiledningen og oppfølgingen. Videre bør arbeid som allmennlege på private klinikker og sykehus telle som godkjent tid i ALIS-løpet, på lik linje med arbeid på fastlegekantoret eller legevakt. Allmennleger i privat praksis møter et bredt spekter av pasienter og får verdifull erfaring som er relevant for spesialiseringen. Dette vil styrke rekrutteringen til fastlegeyrket, samtidig som det bidrar til å løse kapasitetsutfordringene i helsetjenesten.

Den norske modellen, en velferdsmix

Dagens fastlegeordning er i stor grad basert på selvstendig næringsdrivende leger, noe som var en del av intensjonen bak ordningen: å fremme samarbeid mellom offentlige og private aktører for å møte helseutfordringene. For å maksimere effektiviteten i ordningen og møte fremtidens krav, bør private aktører få en større rolle. Dette vil ikke bare forbedre kvaliteten på helsetjenestene, men også bidra til å redusere det økende sykefraværet. Legens takstsystem bør justeres for å fremme arbeidsdeltakelse, ved å belønne tiltak som motiverer pasienter til å være i jobb, i stedet for ensidig fokus på sykemelding. I tillegg bør en digital samhandlingsplattform mellom sykmelder, NAV, bedriftshelsetjenesten, arbeidsgiver og arbeidstaker etableres. Dette vil effektivisere oppfølgingen av sykmeldte og sikre bedre dialog rundt muligheter for arbeidsrelatert aktivitet. En fastlegeordning hvor private aktører får en større rolle og bedre verktøy, vil dermed ikke bare gi bedre pasientbehandling, men også være et viktig verktøy for å redusere sykefravær og styrke arbeidslinjen, noe som vil gagne både helsevesenet og arbeidslivet.

Vennlig hilsen,

Martin Langaas

Fagdirektør,

NHO Geneo, Helse og Velferd